

1.-. Σήμερα ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς βρίσκεται πάνω στὸ σταυρὸ καὶ ἐμεῖς ἐορτάζουμε, γιὰ νὰ μάθεις ὅτι ὁ σταυρὸς εἶναι ἐορτὴ καὶ πανήγυρη πνευματικὴ. Γιατί προηγουμένως ὁ σταυρὸς ἦταν ἡ λέξη ποὺ σήμαινε καταδίκη, τώρα ὅμως ἔγινε ἀντικείμενο τιμῆς. Προηγουμένως ἦταν σύμβολο καταδίκης, τώρα ὅμως εἶναι ἡ προϋπόθεση τῆς σωτηρίας μας. Γιατί αὐτὸς ὁ σταυρὸς μᾶς προξένησε ἄπειρα ἀγαθὰ, αὐτὸς μᾶς ἀπάλλαξε ἀπὸ τὴν πλάνη τῆς εἰδωλολατρίας, αὐτὸς μᾶς φώτισε ἐνῶ ζούσαμε μέσα στὸ σκοτάδι, αὐτὸς μᾶς συμφιλίωσε μὲ τὸν Θεό, ἐνῶ εἴχαμε γίνει ἐχθροὶ του, αὐτὸς μᾶς ἔκανε φίλους του, ἐνῶ εἴχαμε ἀποξενωθεῖ ἀπ' Αὐτόν, αὐτὸς μᾶς ἔφερε κοντὰ στὸν Θεό, ἐνῶ ἤμαστε μακριὰ Του.

Αὐτὸς ἐξαφάνισε τὴν ἔχθρα, αὐτὸς ἐξασφάλισε τὴν εἰρήνη, αὐτὸς ἔγινε γιὰ μᾶς θησαυροφυλάκιο ἀπειρῶν ἀγαθῶν. Ἐξαιτίας του δὲν περιπλανιόμαστε πιά στὶς ἐρήμους, γιατί γνωρίσαμε τὸν ἀληθινὸ δρόμο. Δὲν ζοῦμε πιά ἔξω ἀπὸ τὴ βασιλεία

τῶν οὐρανῶν, γιατί βρήκαμε τὴν εἴσοδό της.

Δὲν φοβόμαστε πιά τὰ πυρωμένα βέλη τοῦ διαβόλου, γιατί εἶδαμε τὴν πηγὴ. Χάρη σ' αὐτὸν δὲν βρισκόμαστε πιά σὲ χηρεία, γιατί ἀποκτήσαμε τὸ Νυμφίο. Δὲν φοβόμαστε τὸ λύκο, γιατί ἔχουμε τὸν καλὸ Ποιμένα. Γιατί λέγει ὁ Χριστός: «Ἐγὼ εἶμαι ὁ ποιμένας ὁ καλὸς»¹.

Χάρη σ' αὐτὸν δὲν τρέμουμε τὸν τύραννο, γιατί εἴμαστε κοντὰ στὸν Βασιλιά. Γι' αὐτὸ ἐορτάζουμε καὶ τιμοῦμε τὸ σταυρό. Ἔτσι παράγγειλε καὶ ὁ Παῦλος νὰ ἐορτάζουμε τὸ σταυρό. Διότι λέγει: «Ἄς ἐορτάζουμε ὅχι μὲ τὴν παλιὰ ζύμη, ἀλλὰ μὲ ἄζυμα εἰλικρίνειας καὶ ἀλήθειας»². Ἐπειτα, ἀφοῦ πρόσθεσε τὴν αἰτία, συνέχισε: «Γιατί τὸ Πάσχα τὸ δικό μας εἶναι ὁ Χριστός, ποὺ θυσιάσθηκε γιὰ τὴ σωτηρία μας»³.

Βλέπεις γιατί παραγγέλλει νὰ ἐορτάζουμε τὸν σταυρό; Γιατί ἐπάνω στὸν σταυρὸ θυσιάσθηκε ὁ Χριστός. Καὶ ὅπου γίνεται θυσία, ἐκεῖ ἐξαφανίζονται τὰ ἁμαρτήματα, ἐκεῖ γίνεται συμφιλίωση μὲ τὸν Κύριο, ἐκεῖ γίνεται ἐορτὴ καὶ χαρά. «Τὸ Πάσχα, τὸ δικό μας εἶναι ὁ Χριστός, ποὺ θυσιάσθηκε γιὰ μας». Καὶ πές μου, ποῦ θυσιάσθηκε; Πάνω σὲ σταυρὸ ποὺ στήθηκε ψηλά. Εἶναι καινούριο τὸ θυσιαστήριο αὐτῆς τῆς θυσίας, ἐπειδὴ καὶ ἡ θυσία εἶναι καινούρια καὶ ἀξιοθαύμαστη. Γιατί ὁ Ἰδιος ἦταν καὶ θύμα καὶ ἱερέας. Θύμα, κατὰ τὸ σῶμα Του, καὶ ἱερέας, κατὰ τὴν πνευματικὴ του φύση. Ὁ Ἰδιος καὶ πρόσφερε τὴ θυσία καὶ προσφερόταν σωματικά.

Ἄκουσε λοιπὸν πῶς μᾶς φανέρωσε ὁ Παῦλος αὐτὰ τὰ δύο. «Κάθε ἀρχιερέας», λέγει, «ξεχωρίζεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ γίνεται ἀρχιερέας γιὰ τὴν ὠφέλεια τῶν ἀνθρώπων. Γι' αὐτὸ λοιπὸν ἦταν ἀνάγκη νὰ ἔχει καὶ ὁ Χριστὸς κάτι ποὺ νὰ τὸ προσφέρει σὰν θυσία. Καὶ πρόσφερε αὐτὸς τὸν ἑαυτὸ του»⁴. Καὶ ἄλλοῦ λέγει, ὅτι «Ὁ Χριστὸς ποὺ θυσιάσθηκε μία φορὰ γιὰ νὰ βασιλεύει πάνω του τὶς ἁμαρτίες τῶν πολλῶν, θὰ φανεῖ σ' ἐκείνους ποὺ τὸν περιμένουν γιὰ νὰ τοὺς σώσει»⁵. Νά, στὴ μία περίπτωση θυσιάσθηκε, ἐνῶ στὴν ἄλλη θυσίασε τὸν ἑαυτὸ του. Εἶδες πῶς ἔγινε καὶ θύμα καὶ ἱερέας, καὶ πῶς ὁ σταυρὸς ἦταν θυσιαστήριο;

Καὶ γιὰ ποιὸ λόγο, θὰ πεῖ κάποιος, δὲν ἔγινε ἡ θυσία του μέσα στὸ ναό, ἀλλὰ ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη καὶ τὰ τεῖχη; Γιὰ νὰ πραγματοποιηθεῖ ἡ προφητεία ποὺ ἔλεγε: «Τὸν λογάριασαν ἀνάμεσα στοὺς κακούργους»⁶. Καὶ γιὰ ποιὸ λόγο, σφάζεται πάνω σὲ σταυρὸ ποὺ στήθηκε ψηλὰ καὶ ὅχι κάτω ἀπὸ στέγη; Γιὰ νὰ καθαρίσει τὴν ἀτμόσφαιρα, γι' αὐτὸ θυσιάσθηκε ψηλά, χωρὶς νὰ ὑπάρχει ἀπὸ πάνω Του στέγη, ἀλλὰ ὁ οὐρανός. Καθαριζόταν λοιπὸν ἡ ἀτμόσφαιρα, ἐπειδὴ θυσιαζόταν ψηλὰ τὸ πρόβατο. Καθαριζόταν ὅμως καὶ ἡ γῆ, ἐπειδὴ ἔσταζε πάνω της τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν πλευρά Του. Γι' αὐτὸ δὲν θυσιάσθηκε κάτω ἀπὸ στέγη, γι' αὐτὸ δὲν θυσιάσθηκε στὸ ναὸ τῶν Ἰουδαίων, γιὰ νὰ μὴ νομίσεις ὅτι Αὐτός προσφέρεται γιὰ χάρη μόνο τοῦ ἰουδαϊκοῦ ἔθνους. Γι' αὐτὸ θυσιάσθηκε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη καὶ τὰ τεῖχη, γιὰ νὰ μάθεις ὅτι ἡ θυσία ἔγινε γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ἡ προσφορὰ ἔγινε γιὰ ὅλη τὴ γῆ, γιὰ νὰ μάθεις ὅτι ὁ καθαρμὸς εἶναι γενικὸς καὶ ὅχι μερικός, ὅπως γινόταν στοὺς Ἰουδαίους.

Γι' αὐτὸ παράγγειλε ὁ Θεὸς στοὺς Ἰουδαίους ν' ἀφήσουν ὅλη τὴ γῆ καὶ σ' ἓνα τόπο νὰ προσφέρουν τὶς θυσίες τους καὶ νὰ προσεύχονται, ἐπειδὴ ὅλη ἡ γῆ ἦταν ἀκάθαρτη, ἐπειδὴ ὑπῆρχαν πάνω της καπνὸς καὶ μυρωδιὰ ψημένων κρεάτων καὶ

όλες οι άλλες ἀκαθαρσίες ἀπὸ τὶς εἰδωλολατρικὲς θυσίες. Γιὰ μᾶς ὅμως, ἀπὸ τότε ποὺ ἦρθε ὁ Χριστὸς καὶ καθάρισε ὅλη τὴν οἰκουμένη, ὅλος ὁ τόπος ἔγινε τόπος προσευχῆς. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Παῦλος μὲ πεποίθηση συμβούλευε νὰ προσευχόμαστε χωρὶς φόβο παντοῦ, λέγοντας τὰ ἑξῆς: «Θέλω νὰ προσεύχονται οἱ ἄνδρες σὲ κάθε τόπο καὶ νὰ σηκώνουν πρὸς τὸν οὐρανὸ καθαρὰ χέρια»⁷. Εἶδες πῶς καθαρίσθηκε ἡ οἰκουμένη; Ἀπὸ τὸν τόπο τῆς θυσίας Του λοιπὸν, μποροῦμε παντοῦ νὰ ὑψώνουμε πρὸς τὸν οὐρανὸ χέρια καθαρὰ, γιατί ὅλη ἡ γῆ ἀγιάσθηκε καὶ ἔγινε ἀγιότερη ἀπὸ τὰ ἅγια τῶν ἀγίων. Γιατί ἐκεῖ θυσιάσθηκε πρόβατο ποὺ δὲν εἶχε λογικὸ, ἐδῶ ὅμως Πρόβατο πνευματικόν. Καὶ ὅσο πιὸ μεγάλη εἶναι ἡ θυσία, τόσο πιὸ πολλὸς εἶναι καὶ ὁ ἀγιασμός. Γι' αὐτὸ ἐορτάζουμε τὸν σταυρό.

2.-. Θέλεις νὰ μάθεις καὶ ἄλλο κατόρθωμα τοῦ σταυροῦ; Τὸν παράδεισο μᾶς ἄνοιξε σήμερα, ποὺ ἦταν κλεισμένος περισσότερο ἀπὸ πέντε χιλιάδες χρόνια⁸. Γιατί αὐτὴ τὴν ἡμέρα, αὐτὴ τὴν ὥρα ἔβαλε μέσα στὸν παράδεισο τὸν ληστή ὁ Θεὸς καὶ ἔκαμε δύο κατορθώματα• τὸ πρῶτο, ὅτι ἄνοιξε τὸν παράδεισο, καὶ τὸ δεῦτερο, ὅτι ἔβαλε μέσα τὸν ληστή. Σήμερα μᾶς ἔδωσε πάλι τὴν παλιὰ πατρίδα μας, σήμερα μᾶς ἔφερε πάλι στὴν πόλη τῶν προγόνων μας καὶ χάρισε κατοικία σ' ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος. Γιατί εἶπε ὁ Χριστός: «Σήμερα θὰ εἶσαι μαζί μου στὸν παράδεισο»⁹. Τί λέγεις; Σταυρώθηκες καὶ καρφώθηκες καὶ ὑπόσχεσαι παράδεισο; Ναί, λέγει, γιὰ νὰ μάθεις καλὰ τὴ δύναμη ποὺ ἔχω ἐπάνω στὸν σταυρό. Ἐπειδὴ, δηλαδή, τὸ γεγονὸς ἦταν λυπηρό, γιὰ νὰ μὴ προσέξεις στὴν σταύρωση, ἀλλὰ γιὰ νὰ μάθεις τὴ δύναμη τοῦ Σταυρωμένου, ἐπάνω στὸν σταυρὸ κάνει αὐτὸ τὸ θαῦμα, ποὺ δείχνει ἰδιαίτερα τὴ δύναμή Του. Γιατί ὅχι ὅταν ἀνέστησε νεκρό, οὔτε ὅταν ἐπιτίμησε τὴ θάλασσα καὶ τοὺς ἀνέμους, οὔτε ὅταν ἀπομάκρυνε τοὺς δαίμονες, ἀλλὰ ὅταν τὸν σταύρωναν, ὅταν τὸν κάρφωναν, ὅταν τὸν εἰρωνεύονταν, ὅταν τὸν κακολογοῦσαν κατόρθωσε ν' ἀλλάξει τὴν πονηρὴ σκέψη τοῦ ληστῆ, γιὰ νὰ δεῖς τὴ δύναμή Του καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρές. Καὶ ὁλόκληρη τὴν κτίση δηλαδή συγκλόνισε, καὶ τὶς πέτρες ράγισε, καὶ τὴν ψυχὴ τοῦ ληστῆ, ποὺ ἦταν πιὸ ἀναίσθητη ἀπὸ τὴν πέτρα, τὴ συγκίνησε καὶ τὴν τίμησε.

«Γιατί, σήμερα θὰ εἶσαι μαζί μου στὸν παράδεισο», λέγει. Ἄν καὶ τὰ Χερουβεὶμ φρουροῦσαν τὸν παράδεισο, αὐτὸς ὅμως ἦταν κύριος καὶ τῶν Χερουβεὶμ. Ἐκεῖ περιφέρεται πύρινη ρομφαία, ἀλλ' Αὐτὸς ἔχει ἐξουσία πάνω στὴ φλόγα καὶ τὴν κόλαση καὶ τὴ ζωὴ καὶ τὸ θάνατο. Ἄν καὶ κανεὶς βασιλιάς δὲ θὰ μπορούσε ποτὲ ν' ἀνεχθεῖ κάποιο ληστή ἢ κάποιον ἄλλον ἄνθρωπο νὰ καθίσει κοντά του καὶ νὰ τὸν φέρει ἔτσι μέσα σὲ κάποια πόλη. Ἀλλὰ ὁ Χριστὸς τὸ ἔκαμε αὐτὸ καί, καθὼς μπαίνει μέσα στὴν ἱερὴ πατρίδα, φέρει μαζί Του τὸν ληστή, ὅχι γιατί περιφρονοῦσε τὸν παράδεισο, ὅχι γιὰ νὰ τὸν προσβάλλει μὲ τὴν παρουσία τοῦ ληστῆ, ἀλλὰ μᾶλλον γιὰ νὰ τὸν τιμήσει. Γιατί αὐτὸ ἦταν τιμὴ γιὰ τὸν παράδεισο, νὰ ἔχει δηλαδή τέτοιον κύριο, ποὺ ἔκαμε καὶ τὸν ληστή ἄξιο ν' ἀπολαύσει τὸν παράδεισο. Καὶ ὅταν ἔβαλε τελῶνες καὶ πόρνες στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, δὲν τὸ ἔκαμε γιατί ἤθελε νὰ τὴν περιφρονῇ, ἀλλὰ περισσότερο τὴν τιμοῦσε, ἀποδεικνύοντας ὅτι τέτοιος εἶναι ὁ Κύριος τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ποὺ κάνει καὶ πόρνες καὶ τελῶνες τόσο ἐκλεκτούς, ὥστε ν' ἀποδειχθοῦν ἄξιοι γιὰ τὴν τιμὴ καὶ τὴν εὐεργεσία αὐτή. Ὅπως δηλαδή θαυμάζουμε πάρα πολὺ ἕναν ἰατρὸ τότε, ὅταν τὸν δοῦμε νὰ θεραπεύει καὶ νὰ ἐπαναφέρει τὴν υἰεὶα σ' ἀνθρώπους ποὺ ἔπασχαν ἀπὸ ἀνιάτες ἀσθένειες, ἔτσι εἶναι δίκαιο νὰ θαυμάζουμε καὶ τὸ Χριστό, ὅταν θεραπεύει ἀνιάτα τραύματα, ὅταν

Ξαναδίνει σὲ τελώνη καὶ πόρνη τόση ὑγεία, ὥστε ν' ἀποδειχθοῦν ἄξιοι γιὰ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Καὶ τί τὸ σπουδαῖο ἔκαμε ὁ ληστής, θὰ πεῖ κάποιος, γιὰ νὰ κερδίσει τὸν παράδεισο μετὰ τὴ σταύρωσή του; Θέλεις νὰ σοῦ πῶ σύντομα τὸ κατόρθωμά του; Ὅταν ὁ Πέτρος τὸν ἀρνήθηκε χωρὶς νὰ εἶναι στὸν σταυρό, τότε ἐκεῖνος τὸν πίστεψε καθὼς ἦταν ἐπάνω στὸν σταυρό. Καὶ δὲν τὰ λέγω αὐτὰ γιὰ νὰ κατηγορήσω τὸν Πέτρο, μακριὰ μιά τέτοια σκέψη, ἀλλὰ γιατί θέλω νὰ δείξω τὴ μεγαλοψυχία τοῦ ληστή. Ὁ μαθητὴς δὲν ἄντεξε τὴν ἀπειλὴ ἑνὸς ἀσήμαντου κοριτσιοῦ, ὁ ληστής ὅμως, ἂν καὶ ἔβλεπε νὰ στέκεται γύρω ὁλόκληρος λαός, ποὺ φώναζε, καὶ ἔκανε σὰν τρελλός, καὶ βλασφημοῦσε καὶ περιγελοῦσε, δὲν τὰ ἔδωσε σημασία αὐτά, οὔτε πρόσεξε τὴ φαινομενικὴ ἀδυναμία ἐκείνου ποὺ σταυρωνόταν, ἀλλὰ, παραβλέποντας μὲ τὰ μάτια τῆς πίστεως ὅλα αὐτὰ καὶ ξεπερνώντας τὰ ἀσήμαντα ἐμπόδια, ἀναγνώρισε τὸν Κύριο τῶν οὐρανῶν καὶ ἀφοῦ τὸν παρακάλεσε τοῦ εἶπε: «Θυμήσου με, Κύριε, ὅταν φθάσεις στὴ βασιλεία σου»¹⁰.

Ἄς μὴν προσπεράσουμε λοιπὸν ἐπιπόλαια αὐτὸν τὸν ληστή, οὔτε νὰ ντραποῦμε νὰ τὸν θεωρήσουμε διδάσκαλό μας, αὐτὸν ποὺ ὁ Κύριός μας δὲν ντράπηκε νὰ τὸν ὀδηγήσει πρῶτο στὸν παράδεισο. Ἄς μὴ ντραποῦμε νὰ θεωρήσουμε διδάσκαλό μας τὸν ἄνθρωπο, ποὺ πρῶτος ἀπ' ὅλο τὸν κόσμο φάνηκε ἄξιος νὰ μπεῖ στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ἄς ἐξετάσουμε τὸ καθετὶ μὲ προσοχή, γιὰ νὰ μάθουμε τὴ δύναμη τοῦ σταυροῦ.

Δὲν εἶπε στὸν ληστή, ὅπως στὸν Πέτρο, «Ἀκολουθήσέ με καὶ θὰ σὲ κάνω ἱκανὸ νὰ ψαρεύεις ἄνθρώπους»¹¹, οὔτε τοῦ εἶπε, ὅπως εἶπε στοὺς δώδεκα μαθητές του, ὅτι «θὰ καθίσετε σὲ δώδεκα θρόνους νὰ δικάζετε τὶς δώδεκα φυλὲς τοῦ Ἰσραὴλ»¹². Καὶ μάλιστα δὲν τοῦ εἶπε οὔτε μίαν λέξη. Δὲν τοῦ ἔδειξε θαῦμα, οὔτε εἶδε αὐτὸς ν' ἀνασταίνει κάποιο νεκρό, οὔτε νὰ διώχνει δαίμονες. Δὲν εἶδε τὴ θάλασσα νὰ ὑπακούει στὴν προσταγὴ του, οὔτε τοῦ εἶπε κάτι γιὰ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, οὔτε γιὰ τὴν κόλαση, καὶ ἐνώπιον ὅλων πίστεψε σ' Αὐτόν, καὶ μάλιστα τὴ στιγμή ποὺ ὁ ἄλλος ληστής ἦταν σταυρωμένος μαζί του, γιὰ νὰ πραγματοποιηθοῦν τὰ λόγια τοῦ Προφήτη, ὅτι «Λογαριάσθηκε ἀνάμεσα στοὺς κακούργους»¹³.

Ἦθελαν λοιπὸν οἱ Ἰουδαῖοι νὰ συκοφαντήσουν τὴ δόξα Του καὶ μὲ κάθε τρόπο τὸν ἔβριζαν μ' αὐτὰ ποὺ ἔκαμναν. Ἡ ἀλήθεια ὅμως ἀπὸ παντοῦ ἔλαμπε καὶ ἀύξανόταν μὲ τὶς ἀντιδράσεις τους. Τὸν εἰρωνεύονταν λοιπὸν ὁ ἄλλος ληστής. Εἶδες τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλο ληστή; Καὶ οἱ δύο εἶναι πάνω στὸν σταυρό, καὶ οἱ δύο γιατί ἦταν ληστές, καὶ οἱ δύο γιατί ἔδειξαν κακὴ διαγωγή. Δὲν εἶχαν ὅμως καὶ οἱ δύο τὸ ἴδιο τέλος, ἀλλ' ὁ ἕνας κληρονόμησε τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ ὁ ἄλλος πῆγε στὴν κόλαση. Ἔτσι ἐγίνε καὶ χθές. Μαθητές ἦταν οἱ ἔνδεκα, μαθητὴς καὶ ὁ Ἰούδας. Ἐκεῖνοι μὲν ἔλεγαν, «Ποῦ θέλεις νὰ σοῦ ἐτοιμάσουμε νὰ φάγεις τὸ Πάσχα;»¹⁴, ἐνῶ αὐτὸς ἐτοιμαζόταν γιὰ τὴν προδοσίαν καὶ ἔλεγε: «Τί θέλετε νὰ μοῦ δώσετε, γιὰ νὰ σᾶς τὸν παραδώσω;»^{14α}. Καὶ ἐκεῖνοι ἐτοιμάζονταν νὰ τὸν περιποιηθοῦν καὶ νὰ πάρουν μέρος στὴ θεία μυσταγωγία, αὐτὸς ὅμως τὸν προσκυνάει. Ὁ ἕνας τὸν βρίζει, ὁ ἄλλος τὸν ἐπαινεῖ καὶ κλείνει τὸ στόμα τοῦ βλάσφημου λέγοντας: «Οὔτε τὸν Θεὸ δὲν φοβάσαι ἐσύ; Γιατί ἐμεῖς ἀπολαμβάνουμε ὅπως μᾶς ἄξιζε γιὰ ἐκεῖνα ποὺ κάναμε»¹⁵.

3.-. Είδες τὸ θάρρος τοῦ ληστή; Είδες τὸ θάρρος τοῦ ἐπάνω στὸ σταυρό; Είδες τὴν πίστη του τὴν ὥρα τῆς τιμωρίας του καὶ τὴν εὐσέβειά του τὴν ὥρα τοῦ βασανισμοῦ του; Ποιὸς λοιπὸν δὲν θὰ ἐνιωθε κατάπληξη γιὰ τὸ ὅτι ἦταν κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, γιὰ τὸ ὅτι εἶχε τὰ λογικά του, ἂν καὶ τὸν εἶχαν τρυπήσει μὲ καρφιά; Αὐτὸς ὅμως δὲν ἦταν μόνο κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀλλὰ καὶ ἀδιαφοροῦσε γιὰ τὰ βάσανά του καὶ φρόντιζε γιὰ τὰ βάσανα τῶν ἄλλων, καὶ ἐγένε διδάσκαλος ἐπάνω στὸν σταυρὸ καὶ κατακρίνει τὸν ἄλλο ληστὴ καὶ τοῦ λέγει: «Οὔτε τὸν Θεὸ δὲν φοβᾶσαι ἐσύ;». Νὰ μὴ προσέχεις, λέγει, στὸ ἐπίγειο δικαστήριον• ὑπάρχει ἄλλος κριτῆς ἀόρατος, ὑπάρχει δικαστήριον ἀμερόληπτο. Νὰ μὴν βλέπεις λοιπὸν ἐπειδὴ καταδικάσθηκε στὴ γῆ, γιατί δὲν γίνονται αὐτὰ στὸν οὐρανὸ. Ἐδῶ, δηλαδή, στὸ ἐπίγειο δικαστήριον καὶ δίκαιοι καταδικάζονται, καὶ ἄδικοι ἀθωώνονται, καὶ ἔνοχοι δὲν παθαίνουν τίποτε, καὶ ἀθῶοι τιμωροῦνται. Γιατί οἱ δικαστὲς κάνουν πολλὰ λάθη θεληματικὰ ἢ ἄθελά τους, ἢ γιατί δὲ γνωρίζουν τὸ δίκαιο καὶ ἐξαπατοῦνται, ἢ γιατί τὸ γνωρίζουν, ἀλλὰ, ἐπειδὴ ἐξαγοράζονται μὲ χρήματα, παίρνουν πολλές φορὲς ἄδικη ἀπόφαση. Στὸν οὐρανὸ ὅμως δὲν συμβαίνει τίποτε τέτοιο. Γιατί ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος κριτῆς καὶ ἡ ἀποφασὴ του θὰ βγεῖ σὰν τὸ φῶς χωρὶς νὰ ἔχει δόλο οὔτε ἄγνοια. Γιὰ νὰ μὴν λέγει λοιπὸν, ὅτι καταδικάσθηκε στὴ γῆ καὶ τιμωρήθηκε, τὸν ἀνέβασε στὸ οὐράνιον δικαστήριον. Τοῦ θύμισε ἐκεῖνο τὸ φοβερὸ βῆμα, λέγοντας περίπου αὐτά: Πρόσεχε ἐκεῖ καὶ δὲν θὰ ρίξεις καταδικαστικὴ ψῆφο, οὔτε θὰ συμφωνήσεις μὲ τοὺς ἀνήθικους δικαστὲς τῆς γῆς, ἀλλὰ θὰ παραδεχθεῖς τὴ δίκην ποὺ γίνεται στοὺς οὐρανοὺς. Είδες τὴν πίστη τοῦ ληστή; Είδες σύνεση καὶ διδασκαλία του; Ἀμέσως ἀπὸ τὸν σταυρὸ πήδησε στὸν οὐρανὸ.

Ἐπειτα, ἀποστομώνοντας μὲ τὸ παραπάνω αὐτόν, τοῦ λέγει: «Δὲν φοβᾶσαι, γιατί τιμωρηθήκαμε μὲ τὴν ἴδια ποινή;». Τί σημαίνει, «ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι ἐσμέν;». Ὅτι τιμωρηθήκαμε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Μήπως λοιπὸν καὶ ἐσύ δὲν εἶσαι πάνω στὸν σταυρὸ; Βρίζοντας λοιπὸν τὸν Χριστό, προσβάλλεις τὸν ἑαυτό σου ἀντὶ γι' αὐτόν. Γιατί, ὅπως ὁ ἁμαρτωλός, ὅταν κατηγορεῖ ἄλλον ἁμαρτωλό, κατηγορεῖ τὸν ἑαυτό του καὶ ὄχι τὸν ἄλλο, ἔτσι καὶ αὐτὸς ποὺ βρίσκειται σὲ συμφορὰ καὶ βρίζει τὸν ἄλλο γιὰ τὴ συμφορὰ του βρίζει τὸν ἑαυτό του καὶ ὄχι τὸν ἄλλο. «Γιατί τιμωρηθήκαμε μὲ τὴν ἴδια ποινή». Τοῦ διαβάζει ἀποστολικὸ νόμον καὶ τοῦ λέγει τὰ λόγια τοῦ Εὐαγγελίου, «Μὴ κατακρίνετε, γιὰ νὰ μὴ κατακριθεῖτε»¹⁶. «Γιατί τιμωρηθήκαμε μὲ τὴν ἴδια ποινή».

Τί κάνεις, ληστή; Προσπαθώντας ν' ἀπολογηθεῖς γιὰ τὸν Χριστό, τὸν ἔκαμες σύντροφο τοῦ ληστή; Ὁχι, λέγει. Ἐξαφανίζω τὴν ὑποψία αὐτὴ μὲ τὰ παρακάτω. Γιὰ νὰ μὴ νομίσεις δηλαδή ὅτι ἐξατίας τῆς ἴδιας τιμωρίας τὸν ἔκαμε καὶ σύντροφό τους στὴν ἁμαρτία, πρόσθεσε τὴ διόρθωση καὶ εἶπε: «Καὶ ἐμεῖς βέβαια δίκαια τιμωρηθήκαμε, γιατί ἄξια παθαίνουμε γι' αὐτὰ ποὺ κάναμε».

Είδες τέλεια ἐξομολόγηση; Είδες πῶς ἀπαλλάχθηκε ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ ἐπάνω στὸν σταυρὸ; Γιατί λέγει ὁ προφήτης: «Νὰ λέγεις πρῶτος ἐσύ τὴν ἁμαρτίαν σου, γιὰ νὰ συγχωρηθεῖς»¹⁷. Κανεὶς δὲν τὸν ἀνάγκασε, κανεὶς δὲν τὸν πίεσε, ἀλλὰ ὁ ἴδιος κατηγόρησε τὸν ἑαυτό του λέγοντας: «Καὶ ἐμεῖς βέβαια δίκαια τιμωρηθήκαμε, γιατί παθαίνουμε ἄξια γι' αὐτὰ ποὺ κάναμε. Αὐτὸς ὅμως δὲν ἔκαμε κανένα κακό». Καὶ ὕστερα λέγει: «Θυμήσου με, Κύριε, στὴ βασιλεία σου». Δὲν τόλμησε νὰ πεῖ πρῶτα, «Θυμήσου με στὴ βασιλεία σου», ὥσπου μὲ τὴν ἐξομολόγηση πέταξε ἀπὸ

πάνω του τὸ φορτίο τῶν ἁμαρτιῶν του. Βλέπεις πόσο μεγάλο πράγμα εἶναι ἡ ἐξομολόγηση; Ἐξομολογήθηκε, καὶ ἄνοιξε τὸν παράδεισο• ἐξομολογήθηκε, καὶ ἀπέκτησε τόσο θάρρος, ὥστε ἀπὸ ληστής ποὺ ἦταν νὰ ζητήσει τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Βλέπεις πόσα ἀγαθὰ μᾶς προξένησε ὁ σταυρός; Ἀναλογίζεσαι τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν; Πές μου λοιπὸν, βλέπεις κάτι τέτοιο; Αὐτὰ ποὺ βλέπεις εἶναι καρφιὰ καὶ σταυρός, ἀλλ' ὁ σταυρὸς αὐτός, λέγει, εἶναι τὸ σύμβολο τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Γι' αὐτὸ τὸν ὀνομάζω βασιλιά, ἐπειδὴ τὸν βλέπω νὰ σταυρώνεται. Γιατί εἶναι χαρακτηριστικό του βασιλιά νὰ πεθαίνει γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ὑπηκόων του. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς εἶπε: «Ὁ ποιμένας ὁ καλὸς θυσιάζει τὴ ζωὴ του γιὰ τὴ σωτηρία τῶν προβάτων τοῦ»¹⁸. Ἐπομένως καὶ ὁ βασιλιάς ὁ καλὸς θυσιάζει τὴ ζωὴ του γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ὑπηκόων του. Ἐπειδὴ λοιπὸν θυσιάσε τὴ ζωὴ Του, γι' αὐτὸ τὸν ὀνομάζω βασιλιά. «Θυμήσου με, Κύριε, στὴ βασιλεία σου».

4.-. Εἶδες πῶς ὁ σταυρὸς εἶναι σύμβολο καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν; Θέλεις νὰ μάθεις αὐτὸ καὶ ἀπὸ ἄλλου; Δὲν τὸν ἄφησε στὴ γῆ ὁ Χριστός, ἀλλὰ τὸν πῆρε μαζί του καὶ τὸν ἀνέβασε στὸν οὐρανό. Ἀπὸ ποῦ φαίνεται αὐτό; Ἐπειδὴ πρόκειται νὰ ἔρθει μὲ τὸν σταυρὸ στὴ δεύτερη καὶ ἔνδοξη παρουσία Του, γιὰ νὰ μάθεις πόσο σεβαστὸ πράγμα εἶναι ὁ σταυρός, γι' αὐτὸ καὶ τὸν ὀνόμασε δόξα. Ἀλλ' ἄς δοῦμε πῶς θὰ ἔρθει μὲ τὸν σταυρό, γιατί εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς φέρω τὴν ἀπόδειξη. «Ἐὰν σᾶς ποῦν», λέγει ὁ Χριστός, «νᾶ, ὁ Χριστὸς εἶναι στὰ ἰδιαίτερα δωμάτια, νὰ εἶναι στὴν ἔρημο, μὴ βγεῖτε νὰ τὸν συναντήσετε»¹⁹, καὶ ἐννοεῖ τὴ δεύτερη παρουσία Του, τὴν ἔνδοξη• καὶ ἀναφέρεται στοὺς ψευδόχριστους, στοὺς ψευδοπροφῆτες καὶ στὸν ἀντίχριστο, γιὰ νὰ μὴ πλανηθεῖ κανεὶς καὶ πέσει στὴν παγίδα του. Ἐπειδὴ δηλαδή, ὁ ἀντίχριστος θὰ ἔρθει πρὶν ἀπὸ τὸν Χριστό, γιὰ νὰ μὴν πέσει κανεὶς στὸ στόμα τοῦ λύκου, ἀναζητώντας τὸν Ποιμένα, γι' αὐτό σοῦ ἀναφέρω ἓνα σημάδι τῆς παρουσίας τοῦ Ποιμένα.

Ἐπειδὴ, λοιπὸν, ἡ πρώτη παρουσία Του στὸν κόσμο ἔμεινε ἀπαρατήρητη, γιὰ νὰ μὴν νομίσαις ὅτι καὶ ἡ δεύτερη θὰ γίνεи μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, ἔδωσε αὐτὸ τὸ σημάδι. Ἡ πρώτη παρουσία Του δικαιολογημένα ἔμεινε ἀπαρατήρητη, ἐπειδὴ ἦρθε νὰ βρεῖ τὸ χαμένο πρόβατο. Ἡ δεύτερη ὅμως δὲν θὰ γίνεи ἔτσι. Ἀλλὰ πῶς; πές μου. «Ὅπως ἡ ἀστραπὴ βγαίνει ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ καὶ φαίνεται μέχρι τὴ δύση, ἔτσι θὰ γίνεи καὶ ἡ παρουσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου»²⁰. Θὰ φανεῖ σ' ὅλους μαζί καὶ δὲ θὰ χρειασθεῖ νὰ ἐρωτήσαι κανεὶς, ἂν ὁ Χριστὸς εἶναι ἐδῶ ἢ ἐκεῖ. Ὅπως λοιπὸν ὅταν φαίνεται μία ἀστραπὴ δὲν χρειάζεται νὰ ἐξετάσουμε ἂν φάνηκε, ἔτσι ὅταν συμβεῖ ἡ δεύτερη παρουσία τοῦ Χριστοῦ, δὲν χρειάζεται νὰ ἐξετάζουμε ἂν ἦρθε ὁ Χριστός. Ἀλλ' ἐκεῖνο ποὺ θέλουμε ν' ἀποδείξουμε εἶναι, ἂν θὰ ἔρθει μὲ τὸν σταυρό. Δὲν πρέπει βέβαια νὰ ξεχάσουμε τὴν ὑπόσχесή μας. Ἄκουσε λοιπὸν τὰ ἐξῆς. «Τότε», λέγει• τότε, πότε; «Ὅταν θὰ ἔρθει ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ἥλιος θὰ σκοτισθεῖ καὶ ἡ σελήνη δὲν θὰ δώσει τὸ φῶς της»²¹. Γιατί τόσο ὑπερβολικὸ θὰ εἶναι τότε τὸ φῶς, ὥστε καὶ τὰ πιὸ λαμπρὰ ἄστρα θὰ κρυφθοῦν. «Τότε καὶ τὰ ἄστρα θὰ πέσουν ἀπὸ τὸν οὐρανό, τότε θὰ φανεῖ στὸν οὐρανὸ καὶ τὸ σημάδι τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου»²².

Εἶδες πόση εἶναι ἡ δύναμη τοῦ σταυροῦ; Ὁ ἥλιος θὰ σκοτισθεῖ καὶ ἡ σελήνη δὲ θὰ φανεῖ, ὁ σταυρὸς ὅμως λάμπει καὶ φαίνεται, γιὰ νὰ μάθεις ὅτι εἶναι πιὸ λαμπρὸς καὶ ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ ἀπὸ τὴ σελήνη. Καὶ ὅπως ὅταν ἓνας βασιλιάς μπαίνει σὲ κάποια πόλη, οἱ στρατιῶτες παίρνουν τὰ λάβαρα, τὰ σηκώνουν στοὺς ὤμους τους καὶ

προαγγέλλουν την είσοδό του, έτσι και όταν ο Κύριος θα κατεβαίνει από τους ούρανους θα προηγούνται οι στρατιές των αγγέλων και των αρχαγγέλων και θα φέρουν στους ώμους τους τον σταυρό και θα μάς προαγγέλλουν τη βασιλική είσοδό Του. «Τότε θα σαλευθούν οι δυνάμεις των ούρανών», λέγει, και έννοεΐ τους αγγέλους • θα τους πιάσει τότε πολὺς τρόπος και φόβος.

Και για ποιὸ λόγο; πές μου. Θα εἶναι φοβερὸ τὸ δικαστήριό ἐκεῖνο, γιατί πρόκειται ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος νὰ δικασθεῖ και νὰ παρουσιασθεῖ μπροστὰ στὸ φοβερὸ κριτή. Για ποιὸ λοιπὸν λόγο οἱ ἄγγελοι φοβοῦνται και τρέμουν; ἀφοῦ δὲν πρόκειται αὐτοὶ νὰ δικασθοῦν. Γιατί, ὅπως ὅταν δικάζει ἕνας ἄρχοντας δὲν φοβοῦνται και τρέμουν οἱ ἔνοχοι μόνο, ἀλλὰ και οἱ φρουροί, ποὺ δὲν αἰσθάνονται καμιά ἐνοχή, ἐπειδὴ φοβοῦνται τὸν δικαστή, έτσι και τότε, ὅταν θα δικάζεται τὸ ἀνθρώπινο γένος, θα φοβοῦνται και οἱ ἄγγελοι, ποὺ δὲν αἰσθάνονται καμιά ἐνοχή, ἐπειδὴ θα φοβοῦνται πάρα πολὺ τὸν δικαστή.

Γιατί ὅμως φαίνεται τότε ὁ σταυρὸς και γιατί ἔρχεται ἔχοντας τὸν σταυρὸ ὁ Κύριος; Για νὰ μάθουν τὴν ἀχαριστία τους ἐκεῖνοι ποὺ τὸν σταύρωσαν, γι' αὐτὸ τοὺς δείχνει αὐτὸ τὸ σύμβολο τῆς ντροπῆς τους. Καὶ ὅτι πραγματικὰ γι' αὐτὸ φέρει μαζί Του τὸ σταυρό, ἄκουσε τὸν προφήτη ποὺ λέγει: «Τότε θα θρηνήσουν ὅλες οἱ φυλές τῆς γῆς»²³, γιατί θα δοῦν τὸν κατήγορό τους και θ' ἀναγνωρίσουν τὸ σφάλμα τους. Καὶ γιατί ἀπορεῖς, ἐὰν θα ἔρθει μαζί μὲ τὸν σταυρό, ἀφοῦ τότε θα δείχνει και τὶς ἴδιες τὶς πληγές Του; «Γιατί θα δοῦν», λέγει ὁ προφήτης, «ἐκεῖνον ποὺ τὸν τρύπησαν μὲ τὴ λόγχη»²⁴. Ὅπως δηλαδὴ ἔκαμε στὴν περίπτωση τοῦ Θωμᾶ, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ διορθώσει τὴν ἀπιστία τοῦ μαθητῆ Του, και ἀφοῦ ἀναστήθηκε τοῦ ἔδειξε τὰ σημάδια τῶν καρφιῶν και τὶς πληγές, και τοῦ εἶπε, «Βάλε τὸ χέρι σου και δές, γιατί τὸ φάντασμα δὲν ἔχει σάρκα και ὀστέα»²⁵, έτσι και τότε θα δείξει τὶς πληγές και τὸν σταυρό, γιὰ ν' ἀποδείξει ὅτι αὐτὸς ἦταν ἐκεῖνος ποὺ σταυρώθηκε.

5.-. Καὶ ὅχι μόνο ἀπὸ τὸ σταυρό, ἀλλὰ και ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ λόγια ποὺ εἶπε πάνω στὸν σταυρὸ εἶναι δυνατὸ νὰ δοῦμε τὴν ἀνέκφραστη φιλανθρωπία Του. Γιατί ἀκόμη και τότε ποὺ τὸν σταύρωναν και τὸν εἰρωνεύονταν και τὸν περιγελοῦσαν και τὸν ἔφτυναν, ἔλεγε: «Πατέρα, συγχώρησέ τους τὴν ἁμαρτία, γιατί δὲν ξέρουν τί κάνουν»²⁶. Καὶ ὅταν σταυρώνεται, προσεύχεται γι' αὐτοὺς ποὺ τὸν σταύρωναν, ἂν και ἔλεγαν τὰ ἀντίθετα: «Ἐὰν εἶσαι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, κατέβα ἀπὸ τὸν σταυρὸ και θα πιστέψουμε σὲ σένα»²⁷. Ἀλλ' ὅμως, γι' αὐτὸ δὲν κατεβαίνει ἀπὸ τὸν σταυρό, ἐπειδὴ εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, και γι' αὐτὸ ἦρθε, γιὰ νὰ σταυρωθεῖ γιὰ τὴ σωτηρία μας. «Κατέβα ἀπὸ τὸ σταυρό», λέγει, «και θα πιστέψουμε σὲ σένα». Αὐτὰ εἶναι λόγια και πρόφαση γιὰ τὴν ἀπιστία τους. Γιατί τὸ ὅτι ἀναστήθηκε, ἂν και ὑπῆρχε ὁ λίθος στὸν τάφο Του, ἦταν πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ νὰ κατεβεῖ ἀπὸ τὸν σταυρό. Τὸ νὰ βγάλει ἀπὸ τὸ μνήμα τὸν Λάζαρο, ποὺ ἦταν νεκρὸς τέσσερις ἡμέρες και δεμένος μὲ τὰ νεκρικὰ σάβανα, ἦταν πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ νὰ κατεβεῖ ἀπὸ τὸ σταυρό.

Ἐκεῖνοι λοιπὸν ἔλεγαν: «Ἐὰν εἶσαι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σῶσε τὸν ἑαυτό σου». Αὐτὸς ὅμως ἔκανε τὰ πάντα, γιὰ νὰ σώσει ἐκείνους ποὺ τὸν ἔβριζαν, και ἔλεγε: «Συγχώρησέ τους τὴν ἁμαρτία, γιατί δὲν ξέρουν τί κάνουν». Τί λοιπὸν ἔγινε; Τοὺς συγχώρησε τὴν ἁμαρτία τους; Τοὺς συγχώρησε, ἂν ἤθελαν νὰ μετανοήσουν. Γιατί ἂν δὲν τοὺς συγχωροῦσε τὴν ἁμαρτία, δὲν θα γινόταν ὁ Παῦλος ἀπόστολος. Ἄν δὲν

τούς συγχωροῦσε τὴν ἁμαρτία, δὲν θὰ πίστευαν ἀμέσως τρεῖς χιλιάδες καὶ πέντε χιλιάδες καὶ πολλές μυριάδες. Ὅτι πραγματικὰ πίστεψαν πολλές μυριάδες Ἰουδαίων, ἄκουσε τί λέγουν οἱ ἀπόστολοι στὸν Παῦλο: «Βλέπεις, ἀδελφέ, πόσες εἶναι οἱ μυριάδες τῶν Ἰουδαίων ποὺ πίστεψαν στὸν Χριστό;»²⁸.

Ἄς μιμηθοῦμε λοιπὸν τὸν Κύριο καὶ ἃς προσευχόμαστε γιὰ τοὺς ἐχθρούς μας. Πάλι λοιπὸν καταλήγω σ' αὐτὴν τὴ συμβουλή. Εἶναι ἡ πέμπτη ἡμέρα σήμερα ποὺ σᾶς ὁμιλῶ γιὰ τὸ ζήτημα αὐτό, ὅχι γιατί θέλω νὰ σᾶς κατηγορήσω γιὰ ἀπειθεία, μακριὰ μιά τέτοια σκέψη, ἀλλὰ γιατί πάρα πολὺ ἐλπίζω ὅτι θὰ πεισθεῖτε. Ἐὰν ὅμως ὑπάρχουν μερικοὶ σκληρόκαρδοι καὶ ὀργίλοι καὶ δύστροποι, ποὺ δὲν ὑπάκουσαν σ' αὐτὰ ποὺ γιὰ τὴν προσευχὴ εἶπαμε, ἴσως ντραποῦν, ποὺ σᾶς ὁμιλῶ πολλές ἡμέρες, καὶ ἀπομακρύνουν κάποτε τὸ μῖσος καὶ τὴ μικροψυχία. Μιμήσου τὸν Κύριό σου• σταυρωνόταν, καὶ μιλοῦσε στὸν Πατέρα γιὰ τὸ καλὸ αὐτῶν ποὺ τὸν σταύρωναν. Πῶς μπορῶ, θὰ πεῖ κάποιος, νὰ μιμηθῶ τὸν Κύριο; Ἐὰν θέλεις, μπορεῖς. Γιατί, ἐὰν δὲν μποροῦσες νὰ τὸν μιμηθεῖς, πῶς ἔλεγε, «Μάθετε ἀπὸ μένα, ὅτι εἶμαι πρᾶος καὶ ταπεινὸς στὴν καρδιά»²⁹; Ἐὰν δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ τὸν μιμηθεῖς, δὲν θὰ ἔλεγε ὁ Παῦλος: «Νὰ γίνεστε μιμητές μου, ὅπως καὶ ἐγὼ γίνομαι μιμητὴς τοῦ Χριστοῦ»³⁰. Ἀλλ' ὅμως δὲν θέλεις νὰ μιμηθεῖς τὸν Κύριο; Μιμήσου τὸν συνάνθρωπό σου, ἐννοῶ τὸν ἀπόστολο Στέφανο, γιατί καὶ αὐτὸς μιμήθηκε τὸν Κύριο. Καὶ ὅπως ὁ Χριστὸς, ἀνάμεσα στοὺς σταυρωτές Του, ἀδιαφόρησε γιὰ τὴ σταύρωσή του, ἀδιαφόρησε γιὰ τοὺς πόνους Του καὶ παρακαλοῦσε τὸν Πατέρα νὰ συγχωρήσει τοὺς σταυρωτές Του, ἔτσι καὶ ὁ διάκονος Στέφανος ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ποὺ τὸν λιθοβολοῦσαν, καθὼς τὸν κτυποῦσαν ὅλοι καὶ δεχόταν τὶς πέτρες τους, ἀδιαφόρησε γιὰ τοὺς πόνους ποὺ τοῦ προκαλοῦσαν τὰ κτυπήματα καὶ ἔλεγε: «Κύριε, μὴ λογαριάσεις σ' αὐτοὺς τὴν ἁμαρτία αὐτῇ»³¹.

Εἶδες πῶς ὁμιλεῖ ὁ Υἱός; Εἶδες πῶς παρακαλεῖ ὁ ἄνθρωπος; Ἐκεῖνος λέγει: «Πατέρα, συγχώρησέ τους τὴν ἁμαρτία αὐτή, γιατί δὲν ξέρουν τί κάνουν», καὶ αὐτὸς λέγει: «Κύριε, μὴ τοὺς λογαριάσεις αὐτὴ τὴν ἁμαρτία». Καὶ γιὰ νὰ μάθεις ὅτι προσεύχεται μὲ εἰλικρίνεια, δὲν προσεύχεται ἀπλᾶ ὀρθιος ὅταν τὸν λιθοβολοῦσαν, ἀλλὰ γονάτισε καὶ προσευχήθηκε μὲ κατάνυξη καὶ πολλὴ συμπόνοια. Θέλεις νὰ σοῦ δείξω καὶ ἄλλο συνάνθρωπό σου ποὺ ἔπαθε πολὺ περισσότερα ἀπ' αὐτόν; Ὁ Παῦλος λέγει: «Οἱ Ἰουδαῖοι μὲ κτύπησαν μὲ ραβδιά, μία φορὰ μὲ λιθοβόλησαν, ἕνα ἡμερόνυκτο ἔμεινα στὸ πέλαγος»³². Τί λέγει λοιπὸν ὕστερα ἀπ' αὐτά; «Θὰ εὐχόμεουν», λέγει, «νὰ χωρισθῶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἀπὸ τὸν Χριστό, γιὰ χάρη τῶν ἀδελφῶν μου Ἰουδαίων, ποὺ εἶναι συγγενεῖς μου κατὰ σάρκα»³³.

Θέλεις νὰ δεῖς καὶ ἄλλον, ὅχι ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν Παλαιά; Γιατί αὐτὸ εἶναι τὸ πάρα πολὺ ἀξιοθαύμαστο, ὅτι δηλαδὴ τότε ποὺ δὲν ὑπῆρχε ἡ προτροπὴ ν' ἀγαποῦν οἱ ἄνθρωποι τοὺς ἐχθρούς τους, ἀλλὰ νὰ βγάζουν μάτι ἀντὶ γιὰ μάτι, καὶ δόντι ἀντὶ γιὰ δόντι, καὶ ν' ἀνταποδίδουν τὰ ἴδια κακά, ἔφθασαν στὴ συμπεριφορὰ τῶν ἀποστόλων. Ἄκουσε τί λέγει ὁ Μωυσῆς, ποὺ λιθοβολήθηκε πολλές φορὲς ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους καὶ περιφρονήθηκε ἀπ' αὐτούς: «Ἐὰν τοὺς συγχωρήσεις τὴν ἁμαρτία, συγχώρησέ την, διαφορετικά, σβῆσε καὶ μένα ἀπὸ τὸ βιβλίο ποὺ μὲ ἔχεις γράψει»³⁴.

Βλέπεις ὅτι ὁ καθένας θέτει τὴν ἀσφάλεια τῶν ἄλλων πρὶν ἀπὸ τὴ δική του

σωτηρία; Δεν ἀμάρτησες καθόλου• γιατί θέλεις νὰ τιμωρηθεῖς μαζί μ' αὐτούς; Ἐπειδὴ, λέγει, δὲν αἰσθάνομαι καθόλου τὴν εὐτυχία, ὅταν οἱ ἄλλοι ὑποφέρουν. Θὰ μᾶς ἦταν βέβαια, ἀρκετὰ αὐτὰ τὰ παραδείγματα. Ἀλλὰ γιὰ νὰ διορθωθοῦμε ἀπὸ τὰ πολλὰ παραδείγματα, θ' ἀναφέρω καὶ κάποιον ἄλλο ποὺ ἔκαμε τὶς ἴδιες σκέψεις. Γιατί καὶ ὁ Δαυὶδ, ὁ μακάριος καὶ πρᾶος ἐκεῖνος ἄνδρας, ὅταν ἐπαναστάτησε ἐναντίον τοῦ ὅλος ὁ στρατός του καὶ ἔδωσε ὅλη του τὴ δύναμη στὸν υἱὸ τοῦ τὸν Ἀβεσαλώμ, καὶ ἐπιτέθηκε νὰ καταλάβει τὴν ἐξουσία καὶ ἤθελε νὰ τὸν σφάξει, καὶ ἔπειτα ὀργίσθηκε γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς (γιατί τί σημασία ἔχει ἂν βρῆκε ἄλλη πρόφαση γιὰ τὴ σφαγή;), καὶ ἔστειλε τὸν ἄγγελό του μὲ γυμνὸ τὸ ξίφος, γιὰ νὰ κτυπήσει ἀπὸ ψηλά, ὅταν ἔβλεπε ὅτι ἀφανίζονται ὅλοι, τί λέγει; «Ἐγὼ ὁ ποιμένας ἀμάρτησα, καὶ ἐγὼ ὁ ποιμένας ἔκαμα κακὸ. Ἄς πέσει ἡ τιμωρία σου σὲ μένα καὶ στὴν πατρικὴ μου οἰκογένεια»³⁵.

Βλέπεις πάλι ὅμοια κατορθώματα; Θέλεις νὰ σοῦ δείξω καὶ ἄλλον; Γιατί δὲν μᾶς λείπει καὶ ἄλλος ποὺ ἔκαμε τὶς ἴδιες σκέψεις. Ὁ προφήτης Σαμουὴλ βρῖσθηκε ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, καθαιρέθηκε, περιφρονήθηκε τόσο, ὥστε ὁ Θεὸς θέλησε νὰ τὸν παρηγορήσει καὶ τοῦ εἶπε: «Δὲν περιφρόνησαν ἐσένα, ἀλλ' ἐμένα»³⁶. Τί λοιπὸν ἀπάντησε ἐκεῖνος ποὺ περιφρονήθηκε, ποὺ προσβλήθηκε καὶ πού βρῖσθηκε; «Εἶθε νὰ μὴν κάνω τέτοια ἁμαρτία», λέγει, «ὥστε νὰ σταματήσω νὰ προσεύχομαι στὸν Κύριο γιὰ σᾶς»³⁷. Θεώρησε ὅτι εἶναι ἁμαρτία, τὸ νὰ μὴν προσεύχεται γιὰ τοὺς ἐχθρούς του.

Εἶθε λοιπὸν νὰ μὴ συμβεῖ ν' ἁμαρτήσω ἔτσι, ὥστε νὰ μὴν προσεύχομαι γιὰ σᾶς. Ὁ Χριστὸς λέγει: «Πατέρα, συγχώρησέ τους τὴν ἁμαρτία, γιατί δὲν ξέρουν τί κάνουν». Ὁ Στέφανος λέγει: «Κύριε, μὴ τοὺς λογαριάσεις τὴν ἁμαρτία αὐτή». Ὁ Παῦλος λέγει: «Θὰ εὐχόμεον νὰ γίνω ἀνάθεμα γιὰ χάρη τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα». Ὁ Μωυσῆς λέγει: «Ἐὰν τοὺς συγχωρήσεις τὴν ἁμαρτία τους, συγχώρησέ την διαφορετικά, σβῆσε καὶ μένα ἀπὸ τὸ βιβλίο ποὺ μὲ ἔγραψες». Ὁ Δαυὶδ λέγει: «Ἄς πέσει ἡ τιμωρία σου σὲ μένα καὶ στὴν πατρικὴ μου οἰκογένεια». Ὁ Σαμουὴλ λέγει: «Εἶθε νὰ μὴ κάνω τέτοια ἁμαρτία, ὥστε νὰ σταματήσω νὰ προσεύχομαι στὸν Κύριο γιὰ σᾶς».

Πές μου λοιπόν, ποιά συγγνώμη θὰ ἐπιτύχουμε, ὅταν, ἐνῶ ὁ Κύριος καὶ οἱ συνάνθρωποί μας, ἀπὸ τὴν Καινὴ καὶ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ὅλοι μᾶς παρακινοῦν νὰ προσευχόμαστε γιὰ τοὺς ἐχθρούς μας, ἐμεῖς ὅμως κάνουμε τὸ ἀντίθετο καὶ προσευχόμαστε γιὰ τὸ κακὸ τῶν ἐχθρῶν μας;

Μὴ, σᾶς παρακαλῶ, ἀδελφοί, μὴ τὸ κάνετε αὐτό. Γιατί, ὅσο περισσότερα εἶναι τὰ παραδείγματα, τόσο μεγαλύτερη θὰ εἶναι ἡ τιμωρία, ἐὰν δὲν τὰ μιμηθοῦμε. Εἶναι σπουδαιότερο νὰ προσεύχεται κανεὶς γιὰ τοὺς ἐχθρούς του, παρὰ γιὰ τοὺς φίλους του. Γιατί δὲν σᾶς ὠφελεῖ τόσο τὸ δεύτερο, ὅσο τὸ πρῶτο. «Γιατί, ἂν ἀγαπᾶτε ἐκείνους ποὺ σᾶς ἀγαποῦν, δὲν κάνετε τίποτε τὸ σπουδαῖο», λέγει ὁ Χριστός: «Γιατί καὶ οἱ τελῶνες τὸ ἴδιο κάνουν»³⁸. Ἐπομένως, ἐὰν προσευχηθοῦμε γιὰ τοὺς φίλους μας, δὲν γίναμε καθόλου καλύτεροι ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρες καὶ ἀπὸ τοὺς τελῶνες. Ὅταν ὅμως ἀγαπήσουμε τοὺς ἐχθρούς μας, γίναμε, ὅσο εἶναι ἀνθρώπινα δυνατὸ, ὅμοιοι μὲ τὸν Θεό, γιατί «ἀνατέλλει τὸν ἥλιό Του σὲ πονηροὺς καὶ σ' ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει στοὺς δίκαιους καὶ στοὺς ἄδικους»³⁹.

Ἄς γίνουμε, λοιπὸν, ὅμοιοι μὲ τὸν Πατέρα, γιατί λέγει: «Νὰ γίνεστε ὅμοιοι μὲ τὸν Πατέρα σας ποὺ βρίσκεται στοὺς οὐρανοὺς», γιὰ ν' ἀξιωθοῦμε καὶ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, μὲ τὴ Χάρη καὶ τὴ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν Ὅποιο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: 1. Ἰω. 10, 11. 2. Ἀ' Κόρ. 5, 8. 3. Ἀ' Κόρ. 5, 7. 4. Ἐβρ. 5, 1 καὶ 8, 3. 5. Ἐβρ. 9, 28. 6. Ἦσ. 53, 12. 7. Ἀ' Τίμ. 2, 8. 8. Παλαιότερα πίστευαν ὅ,τι ὁ κόσμος δημιουργήθηκε τὸ 5000 π.Χ. Ἡ ἴδια ἀντίληψη ὑπάρχει στὴν ἐποχὴ τοῦ Χρυσοστόμου καὶ ἀργότερα. 9. Λουκᾶ 23, 43. 10. Λουκᾶ 23, 42. 11. Μάτθ. 4, 19. 12. Μάτθ. 19, 28. 13. Ἦσ. 53, 12. 14. Μάτθ. 26, 17 14α Μάτθ. 26, 15. 15. 23, 40-41. 16. Μάτθ. 7, 1. 17. Ἦσ. 43, 26. 18. Ἰω. 10, 11. 19. Μάτθ. 24, 26. 20. Μάτθ. 24, 27. 21. Μάτθ. 24, 29. 22. Μάτθ. 24, 30. 23. Ἀποκ. ι, 7. 24. Ζάχ. 12, 10. 25. Ἰω. 20, 27. Λουκᾶ 24, 39. 26. Λουκᾶ 23, 34. 27. Μάτθ. 27, 40. 28. Πράξ. 21, 20. 29. Μάτθ. 11, 29. 30. Ἀ' Κόρ. 11, 1. 31. Πράξ. 7, 60. 32. Β' Κόρ. 11, 25. 33. Ρώμ. 9, 3. 34. Ἐξ. 32, 31-32. 35. Β' Βάσ. 24, 17. 36. Ἀ' Βάσ. 8, 7. 37. Ἀ' Βάσ. 12, 23. 38. Μάτθ. 5, 46. 39. Μάτθ. 5, 45.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΕΡΓΑ -36

ΠΑΤΕΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΠΑΛΑΜΑΣ»

Πηγή: <http://www.imaik.gr>